הורים לילדים? כך צוואה פשוטה יכולה להגן על המשפחה שלכם!

עו"ד שמוליק שוסטר

רוב ההורים אינם אוהבים לחשוב על היום שאחרי. זה טבעי. העיסוק בצוואה נתפס אצל רבים כמשהו רחוק, כבד, אולי אפילו מאיים. אבל דווקא עבור משפחות עם ילדים צוואה היא לא עניין של גיל, אלא של אחריות.

למה זה חשוב כל כך?

כאשר אדם נפטר מבלי שהותיר אחריו צוואה, החוק קובע כיצד יחולק רכושו. הכוונה טובה, אך בפועל התוצאה עלולה להיות מורכבת, מסורבלת ולעיתים אף מכבידה מאוד על התא המשפחתי שנשאר מאחור.

אירועי השנים האחרונות, ובכללם מלחמת חרבות ברזל, המחישו עד כמה התופעה הזו רחבה. בדיקות שנערכו העלו כי מרבית הנפטרים לא הותירו צוואה, וכתוצאה מכך משפחות רבות מצאו את עצמן מתמודדות לא רק עם אובדן כואב אלא גם עם הליכים משפטיים ובירוקרטיים מורכבים, דווקא ברגעים הקשים ביותר.

מה קורה כשאין צוואה?

כאשר אחד ההורים נפטר מבלי שהותיר צוואה, חלקו בנכסים ובפרט בדירת המגורים מתחלק בין בן או בת הזוג שנותרו בחיים לבין הילדים. אם הילדים קטינים, כל פעולה מהותית ברכוש מחייבת אישור מגורם מוסמך.

במילים פשוטות: ההורה שנותר בחיים לא תמיד יכול לפעול בחופשיות בנוגע לדירה או לנכסים, גם אם מדובר בהחלטות יומיומיות והגיוניות לחלוטין.

דוגמה מהחיים

נניח שאב משפחה נפטר מבלי שערך צוואה. הדירה בה גרה המשפחה נרשמת על שם האם ועל שם הילדים. אם האם מבקשת למכור את הדירה משום שהיא קטנה מדי, גדולה מדי, מלאה בזיכרונות, או פשוט משום שהיא רוצה לעבור ולהתגורר קרוב למשפחתה היא עשויה להידרש להליך אישור פורמלי.

במקרים רבים, ובמיוחד כאשר בתהליך מעורבים ילדים קטינים, חלק מהתמורה שמתקבלת ממכירת הדירה יידרש על ידי בית המשפט או האפוטרופוס הכללי להישמר עבור הילדים עד הגיעם לבגרות. המשמעות בפועל: קושי ברכישת דירה חלופית, עיכובים, וחוסר ודאות דווקא בתקופה שבה יציבות היא הדבר החשוב ביותר. למעשה, כל פעולה המערבת נכסי נדל"ן בתא משפחתי בו מצויים קטינים תידרש לאישור מראש של גוף רשמי, תוך בחינת הסיטואציה וקבלת החלטות על ידי גוף חיצוני באופן שלא תמיד יעמוד ביחס ישיר לרצונות של בן / בת הזוג הנותר.

לאחרונה נכנס לתוקף תיקון לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, שנועד להקל על חלק מההליכים ולהפחית בירוקרטיה. במקרים רבים, האישור ניתן כיום על ידי האפוטרופוס הכללי, ללא צורך בפנייה לבית המשפט.

זהו שינוי מבורך, אך חשוב לומר ביושר: גם לאחר התיקון, מדובר בהליכים שלוקחים זמן, דורשים התעסקות, ולעיתים יוצרים עיכובים של חודשים. את כל אלה ניתן למנוע מראש באמצעות כלי פשוט וזמין - צוואה.

צוואה ברורה, המותירה את הרכוש לבן או בת הזוג שנותרו בחיים, מאפשרת להם להמשיך לנהל את חיי המשפחה ללא חסמים מיותרים. זהו מהלך משפטי פשוט יחסית, שיכול לחסוך זמן, כסף, ועוגמת נפש רבה.

מעבר להיבט המשפטי, יש כאן גם מסר אנושי עמוק: צוואה היא דרך לדאוג למשפחה, להעניק לה ודאות ושקט נפשי, ולא להשאיר אותה להתמודד עם שאלות קשות ברגעים שבהם הכאב ממילא גדול.

למה אנשים דוחים עריכת צוואה?

רבים סבורים שצוואה רלוונטית רק בגיל מבוגר. אחרים נמנעים מהנושא מתוך רצון לא להתעסק במחשבות לא נעימות. בפועל, דווקא אירועים משמחים - נישואין, הולדת ילדים, רכישת נכסים הם הרגעים שבהם כדאי לעצור ולחשוב קדימה.

צוואה אינה מסמך סטטי. רצוי לעדכן אותה לאורך השנים, בהתאם לשינויים במשפחה, בעסקים וברכוש. דחייה של עריכת צוואה עלולה להשפיע באופן משמעותי על האופן שבו בני המשפחה ייאלצו להתנהל בעתיד.

לסיכום

איש מאיתנו אינו יודע מה ילד יום. אבל כולנו יכולים לבחור להקל על האנשים היקרים לנו ביותר. צוואה היא לא עיסוק במוות היא עיסוק בחיים, במשפחה ובעיקר - באחריות.

אם עדיין לא ערכתם צוואה, זהו צעד קטן שיכול לעשות הבדל גדול.

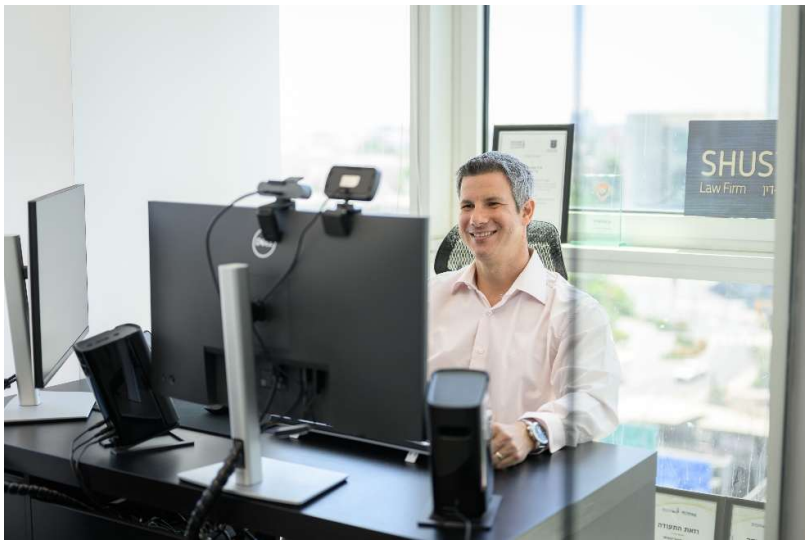

עו"ד שמוליק שוסטר הוא שותף ב"שוסטר משרד עורכי דין", ומלווה לקוחות פרטיים ומסחריים בתחום ההעברה הבין־דורית של נכסים וחברות.

21 HaArba'a Street St. | Platinum Tower – 8th floor | Tel-Aviv, 6473921
shmulik@shuster.co.il | +972-54-9090277 | www.shuster.co.il